

Helsingfors/Mariehamn 16.4.2019

Nr 17/19

Hänvisning Ålands lagtings skrivelser
25.3.2019, nris 46 och
48/2019.

Till Justitieministeriet

Ärende Utlåtande över följande av lagtinget 25.3.2019 antagna landskapslagar:

1. Landskapslag om ändring av 9 och 17 §§ landskapslagen om allmänna handlingars offentlighet (nedan landskapslagen).
2. Landskapslag om ändring av 2 § landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av lagen om patientens ställning och rättigheter.

Ålandsdelegationen avger i det följande ett gemensamt utlåtande över ovan nämnda landskapslagar.

Landskapslagarnas huvudsakliga innehåll

Landskapslagen innehåller bestämmelser om förlängda sekretesstider för vissa sekretessbelagda handlingar inom hälso- och sjukvården samt socialvården. I landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av lagen om patientens ställning och rättigheter görs några mindre lagtekniska ändringar.

Lagstiftningsbehörigheten

Landskapslagen om allmänna handlingars offentlighet gäller landskapets myndigheter samt kommunala och andra myndigheter till den del de handhar uppgifter inom landskapsförvaltningen och den kommunala förvaltningen jämte till sådan myndighet hörande person som handlar under tjänsteansvar. Enligt 18 § 1 och 4 punkterna i självstyrelselagen tillkommer lagstiftningsbehörigheten landskapet i fråga om landskapets myndigheter och kommunernas förvaltning.

Postadress:
Ålandsdelegationen
Statens ämbetsverk på Åland
PB 58
22101 MARIEHAMN

Telefon:
växel 018-635270

Telefax:
018-635268

Adress i Helsingfors:
Annegatan 22 A 3
00100 HELSINGFORS

Landskapslagarna berör även socialvården, som utgör landskapsbehörighet enligt självstyrelselagens 18 § 13 punkt samt hälso- och sjukvården på vilket område lagstiftningsbehörigheten enligt 18 § 12 punkten i självstyrelselagen tillkommer landskapet med undantag av lagens 27 § 24, 29 och 30 punkter. Till den del de nu aktuella landskapslagarna kan anses beröra dessa undantag konstaterar Ålandsdelegationen att landskapslagarna i sak överensstämmer med motsvarande bestämmelser i rikets lag om offentlighet i myndigheternas verksamhet (FFS 621/1999) och lag om patientens ställning och rättigheter (FFS 785/1992), varvid bestämmelserna enligt 19 § 3 mom. i självstyrelselagen kan intas i landskapslagstiftningen.

De handlingar som landskapslagstiftningen berör innehåller personuppgifter. Regleringen av personuppgifter berör ett rättsområde som inte särskilt omnämns i självstyrelselagens uppdelning av lagstiftningsbehörigheten mellan landskapets och rikets lagstiftande organ. Lagstiftningsbehörigheten bör därför bedömas utgående från de rättsområden landskapslagstiftningen kan beröra.

Regleringen av personuppgifter berör dock även det i grundlagens 10 § tryggade skyddet för privatlivet. Nämnda lagrum förutsätter att närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter utfärdas genom lag. Landskapslagstiftningen berör således de i 2 kap. i grundlagen angivna medborgerliga rättigheterna, på vilket område lagstiftningsbehörigheten tillkommer riket jämlikt 27 § 1 punkten i självstyrelselagen. Till de frågor som utifrån bestämmelsen om de grundläggande fri- och rättigheterna i 10 § 1 mom. i grundlagen absolut bör regleras i en lag har ansetts åtminstone syftet med registreringen av uppgifterna, de registrerade personuppgifternas innehåll, ändamålen för vilka uppgifterna får användas inbegripet uppgifternas tillförlitlighet och deras förvaringstider, rätten att överlåta registrerade uppgifter samt den registrerades rättsskydd. Detsamma gäller i vilken utsträckning dessa uppgifter ska registreras och hur ingående på lagnivå (se t.ex. GrUU 14/1998 rd och GrUU 17/2018 rd). Skyddet för personuppgifter regleras i landskapslagen om allmänna handlingars offentlighet samt i de ändringar som nu företas genom landskapslagen. Bestämmelser om skyddet för personuppgifter finns även i den av lagtinget 21.11.2018 antagna landskapslagen om dataskydd inom landskaps- och kommunalförvaltningen, över vilken Ålandsdelegationen avgav utlåtande 20.12.2018. Den landskapslagen tillämpas på all behandling av personuppgifter inom den berörda förvaltningen till den del de utgör landskapsbehörighet. Genom sistnämnda landskapslag preciseras och kompletteras tillämpningen på Åland av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG. I landskapslagen om ändring av 2 § landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av lagen om patientens ställning och rättigheter intas även hänvisningar till sist nämnda land-

skapslag. Med hänsyn till det ovan sagda uppfylls enligt Ålandsdelegationen de krav som grundlagen ställer för skyddande av personuppgifter, varför landskapslagarna inte föranleder någon anmärkning avseende grundlagens 10 §.

Beträffande bedömningen av landskapslagars förenlighet med EU:s regelverk har en överenskommelse ingåtts 4.3.2009 mellan Ålandsdelegationen och justitieministeriet. Delegationen konstaterar att justitieministeriet beträffande de här aktuella landskapslagarna inte inkommit med en i överenskommelsen avsedd bedömning.

Ålandsdelegationens utlåtande

Ålandsdelegationen har med beaktande av självstyrelselagens för Åland stadganden funnit att hinder för ikraftträdande av landskapslagarna inte föreligger.

Närvarande Ordföranden Lindbäck, ledamöterna Erlandsson, Lampi, Pellonpää och Suviranta.

På Ålandsdelegationens vägnar:

Peter Lindbäck
ordförande

Rainer Åkerblom
sekreterare